GEORGE WEIGEL: UMOR PAPAL

Autor: Iuliana-Diana Petrescu | 17 aprilie 2022

Un articol de George Weigel pentru First Things

Articol original: Papal Humor

În ciuda fascinației universale cu papa și chestiunile papale, nu se spun prea multe despre umorul papal. Fapt ce este, într-un fel, pe deplin justificat: e nevoie de o amunită larghețe a imaginației, să spunem, pentru a ți-i creiona pe Grigore al XVI-lea sau Pius al XI-lea spunând o glumă (și cu atât mai puțin una despre ei înșiși). Sanctitatea Sa Ioan al XIII-lea este o excepție în această chestiune, precum era și în multe alte feluri; două din glumele lui au fost larg circulate. Într-una din ele, papa este întrebat câte persoane lucrează la Vatican, la care pontiful răspunde, „Cam jumătate." În cealaltă, papa vizitează Mănăstirea Sfântului Spirit, unde o stareță oarecum emoționată îl întâmpină spunând: „Bine ați venit, Sanctitatea Voastră, eu sunt superioara[1] Sfântului Spirit", la care Ioan răspunde, „Felicitări, soră; eu sunt doar vicarul lui Iisus Hristos".

Sper că publicarea noii mele cărți, *The End and the Beginning: Pope John Paul II. The Victory of Freedom, the Last Years, the Legacy* (Doubleday), îl adaugă pe acest papă polonez pe lista scurtă de umoriști papali, unde cu siguranță își merită locul.

Umorul lui Ioan Paul al II-lea, așa cum l-am perceput eu, tindea spre ironie: nu în sensul postmodern, în care ironia este la mică distanță de cinism, ci în modul mai venerabil al ironiei ce recunoaște faptul că nu suntem la cârma vieților noastre și că vom ajunge în rolul de bufon de curte dacă încercăm să controlăm totul. Astfel că, într-una din anecdotele mele favorite cu Ioan Paul al II-lea, umorul său incandescent se întoarce asupra lui însuși și a cancelariei sale.

Distinsul actor polonez Jerzy Stuhr se afla în Roma cândva în timpul pontificatului lui Ioan Paul al II-lea, iar papa l-a invitat la cină în apartamentul papal. Când s-au așezat la masă, papa l-a întrebat pe Stuhr ce l-a adus la Roma, iar Stuhr a răspuns că juca într-o producție montată după opera lui Adam Mickiewicz, *Forefather's Eve*. Papa a vorbit

despre importanța acestei piese dramatice în istoria Poloniei. „*Forefather's Eve* era considerată o evocare a naționalismului polonez atât de inflamatorie din punct de vedere emoțional încât a fost interzisă în teatrele din părțile ocupate de Rusia și Prusia ale Poloniei împărțite în timpul secolului al XIX-lea". Apoi papa l-a întrebat pe Stuhr ce rola juca în producția piesei clasice a lui Mickiewicz. Stuhr a răspuns, „Sanctitatea Voastră, regret să vă transmit că sunt Satana." La care papa, reflectând, a zis: „Ei bine, niciunul dintre noi nu are șansa să-și aleagă rolul, nu-i așa?"

Cu altă ocazie, Ioan Paul al II-lea și-a îndreptat umorul către acea încercare nefericită de umor cunoscută drept bancul cu polonezi: în acest caz, către acel obicei pe care îl aveau germanii în anii '70 de a numi cârpelile, improvizațiile sau orice fel de lucru prost făcut *„polnische Wirtschaft"*, adică „treburi poloneze".

În lumina scandalului de la Banco Ambrosiano din anii '80, în care a fost implicată și banca Vaticanului, papa a convocat câțiva cardinali cu pregătire financiară la Vatican pentru a descâlci dezastrul. După ce și-a petrecut dimineața ascultând relatarea unei povești de corupție, incompetență, autoconservare birocratică și prostie generală, Ioan Paul al II-lea a decis că era timpul pentru prânz. Mergând împreună cu cardinalii către masă, l-a zărit pe germanul Joachim Meisner, cardinal arhiepiscop de Cologne, și a mers la el: „Spuneți-mi, Eminență," a zis papa, cu acea sclipire caracteristică din privire, „credeți că avem ceva *polnische Wirtschaft* în finanțele Vaticanului?" Așa cum mi-a spus Cardinalul Meisner ani mai târziu, a rămas stupefiat și „fără cuvinte". Mai târziu, după prânz, mai mulți frați cardinali l-au întrebat pe Meisner ce spusese papa. „Nu poate fi tradus", a fost răspunsul discret al germanului.

Un mare gânditor creștin a spus odată că bucuria este un semn infailibil al prezenței lui Dumnezeu. Dacă un simț al umorului sănătos este expresia unei poziții în mod fundamental bucuroase față de viață, „o poziție fundamentată pe încredințarea în triumful suprem al lui Dumnezeu peste ceea ce adesea pare să fie tragedia lumii", atunci umorul lui Ioan Paul al II-lea este încă un motiv să recunoaștem în el o viață de o virtute eroică.

NOTE

1. Titulatura acordată stareței unei mănăstiri catolice este „maică superioară". ↑

Acest articol a fost publicat cu acordul publicației *First Things*. Articolele din rubrica lui George Weigel sunt publicate simultan și pe *Denver Catholic*.

Imagine: Unsplash